

Temperaturmåling i dansk erhvervsliv
– investeringer, arbejdskraft og pro-
duktivitet

SURVEY

OM FSR – SURVEY

FSR - danske revisorer udarbejder løbende analyser og survey, som tager udgangspunkt i aktuelle og relevante problemstillinger i revisorbranchen og i erhvervslivet mere generelt. Formålet med undersøgelseerne er at sætte fokus på relevante emner og nyttiggøre den unikke viden, som foreningens medlemmer besidder. Det er tilladt at citere fra publikationen med tydelig kildeangivelse og med henvisning til FSR – danske revisorer.

OM DET SAMLEDE SVARPANEL

Panelet består af 609 revisorer fordelt ud over hele landet. Størstedelen af de deltagende revisorer arbejder til dagligt som aktive revisorer og har deres daglige gang blandt danske virksomheder. En lille del (6 pct.) arbejder i øjeblikket ikke som revisorer, men som økonomidirektører, controllers med intern revision eller lignende.

- 34 pct. af paneldeltagerne arbejder i Region Hovedstaden, 16 pct. arbejder i Region Sjælland, 11 pct. arbejder i Region Nordjylland, 23 pct. arbejder i Region Midtjylland og 16 pct. arbejder i Region Syddanmark.
- 86 pct. af paneldeltagerne er mænd, og paneldeltagernes gennemsnitsalder er 53,5 år
- 64 pct. af paneldeltagerne er statsautoriserede revisorer, og 36 pct. er registrerede revisorer.
- 47 pct. af paneldeltagerne er ansatte i en revisionsvirksomhed, mens 53 pct. er selvstændige.
- 61 pct. af paneldeltagerne reviderer virksomheder i regnskabsklasse A. 86 pct. reviderer virksomheder i regnskabsklasse B. 52 pct. reviderer virksomheder i regnskabsklasse C, og 12 pct. reviderer virksomheder i regnskabsklasse D.
- 37 pct. af paneldeltagerne arbejder i revisionsvirksomheder med mere end 100 ansatte.

OM DENNE UNDERSØGELSE

158 godkendte revisorer fra panelet har besvaret hele dette spørgeskema. Svarprocenten i denne undersøgelse er 26 pct. af det samlede panel. Der er i alt 3.991 aktive godkendte revisorer i Danmark¹. De respondenter svarer til en stikprøvestørrelse på 4 pct. af den samlede population af godkendte revisorer.

Spørgeskemaundersøgelsen er afsluttet i april 2016.

KONTAKT

Henvendelser angående analysens konklusioner kan ske til:

Anders Lau

Kommunikationschef - presse og public affairs

ala@fsr.dk

tlf: 4193 3147

¹ Tal fra januar 2015

Undersøgelsen indeholder blandt andet følgende resultater:

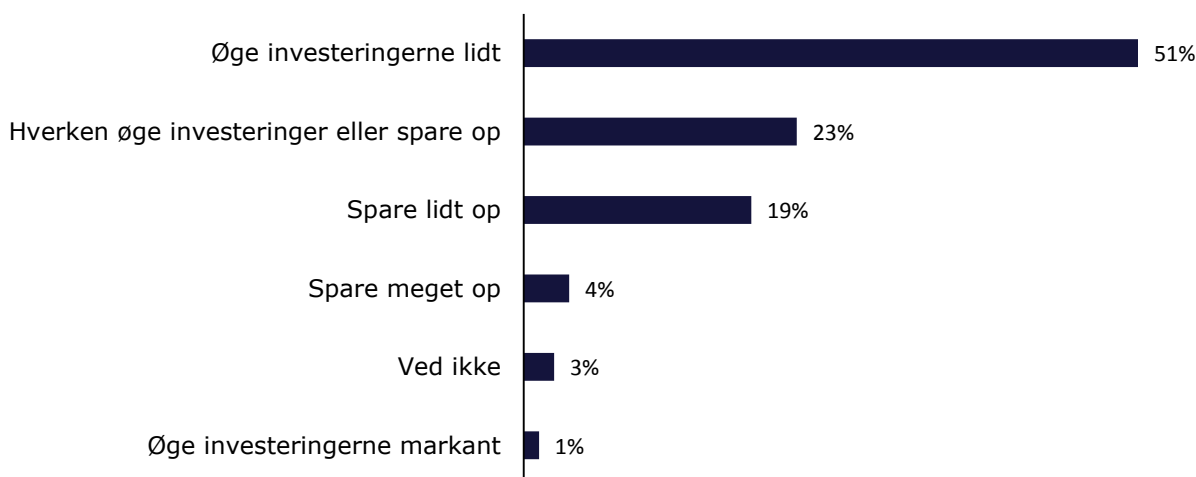
- Generelt er revisorerne i undersøgelsen lidt mindre optimistiske på dansk erhvervslivs vegne end for et år siden.
- Investeringerne forventes kun at sige en smule. Hver anden revisor i undersøgelsen forventer kun at deres kunder vil investere 'lidt' i det kommende år. Mere end hver femte vurderer, at kundevirksomhederne vil spare op.
- Ifølge revisorerne bremses væksten af mangel på kapital og kvalificeret arbejdskraft. Syv ud af 10 revisorer i undersøgelsen vurderer, at manglende adgang til finansiering er en væsentlig barriere for at skabe vækst.
- Fokus på likviditetsstyring og effektiv produktion/arbejdsgange kendetegner de virksomheder, der har klaret sig bedst økonomisk de sidste tre år. Ca. to ud tre revisorer peger på disse faktorer, som mest karakteristiske for de kundevirksomheder, der har klaret sig godt.
- To ud af tre revisorer i undersøgelsen er enige i, at virksomhederne generelt har sværere ved at rekruttere kvalificeret arbejdskraft end for ét år siden. Det er især inden for brancherne Byggeri, IT og Industri, at der er problemer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft.
- Tre ud af fire revisorer i undersøgelsen vurderer derudover, at der i høj grad/i nogen grad er et uforløst produktivitetspotentiale i danske virksomheder. Bedre udnyttelse af produktionsapparatet og IT er områder, hvor virksomhederne kan forbedre deres produktivitet.

1. Investeringslyst på vågeblus

Erhvervslivets investeringer er kun steget svagt de seneste år og meget tyder på, at en mere markant stigning i investeringslysten ligger et stykke ude i fremtiden. Direkte adspurgt svarer godt hver anden revisor i denne survey, at deres kundevirksomheder kun vil øge investeringerne lidt i de kommende 12 måneder. Revisorerne har ellers været optimistiske omkring erhvervslivets investeringer de sidste par år, men nu er optimismen taget af. Knap hver fjerde revisor vurderer nu i stedet, at deres kunder vil spare op. Det hænger først og fremmest sammen med at deres kunder ikke kan få adgang til den nødvendige finansiering, men også at kunderne vælger at spare op til dårligere tider.

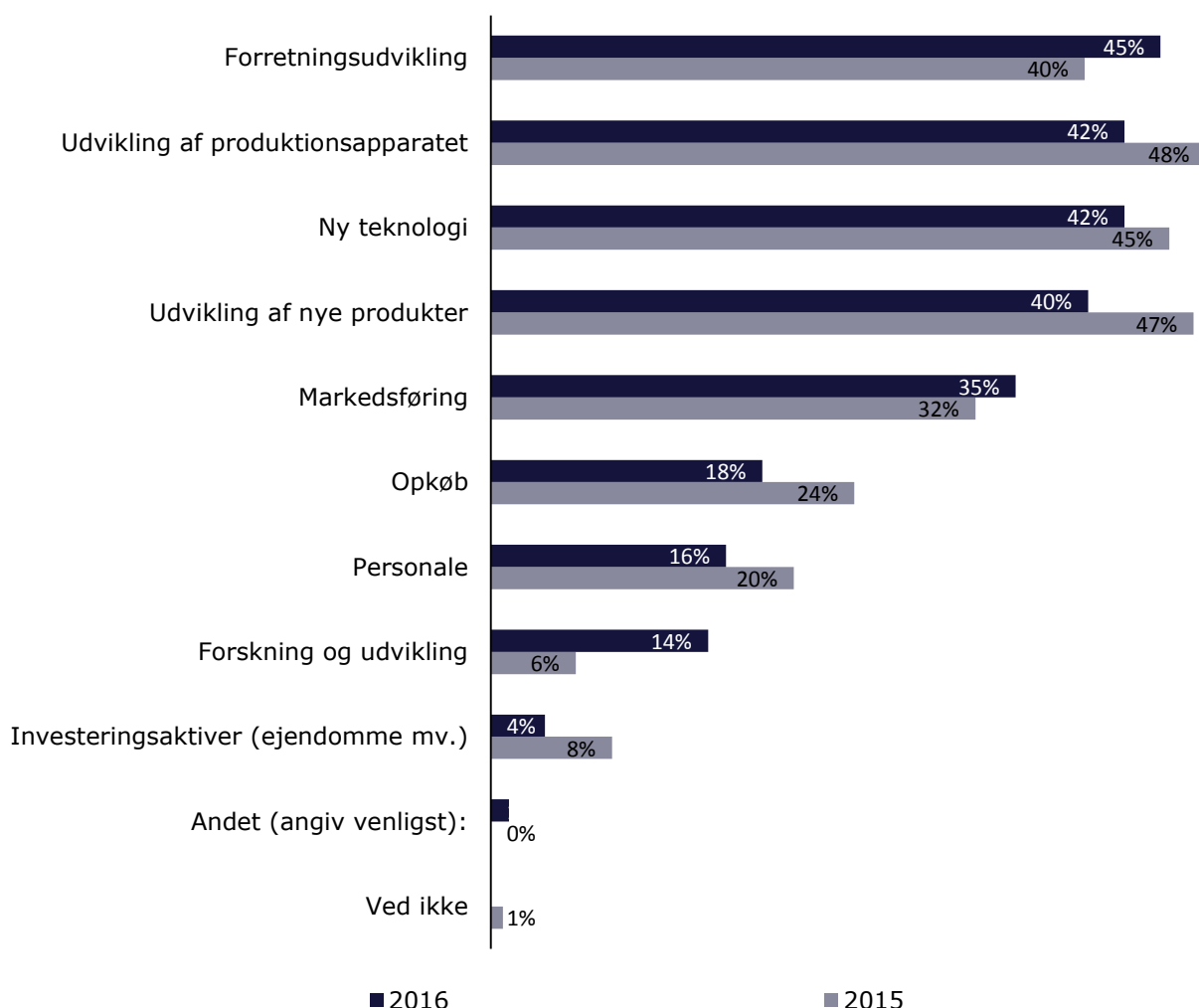
Virksomhedernes investeringer har stor betydning for erhvervslivets produktivitet og konkurrenceevne. Et lavt investeringsniveau betyder, at virksomhedernes produktionsapparat er i risiko for at blive slidt ned og forældet, og dermed mister Danmark konkurrenceevne i forhold til andre lande.

Figur 1: Forventer du, at dine kundevirksomheder vil øge deres investeringer eller spare op i de kommende 12 måneder? (n=159)

I det omfang, at virksomhederne ønsker at foretage investeringer i det kommende år, er det ifølge revisorerne især i udvikling af forretningen (45 pct.) og udviklingen af produktionsapparatet (42 pct.). Også ny teknologi og udvikling af nye produkter er områder, hvor virksomhederne forventes at øge investeringerne. Til gengæld er der ikke megen tiltro til at kundevirksomhederne vil øge investeringerne i forskning eller i personalet.

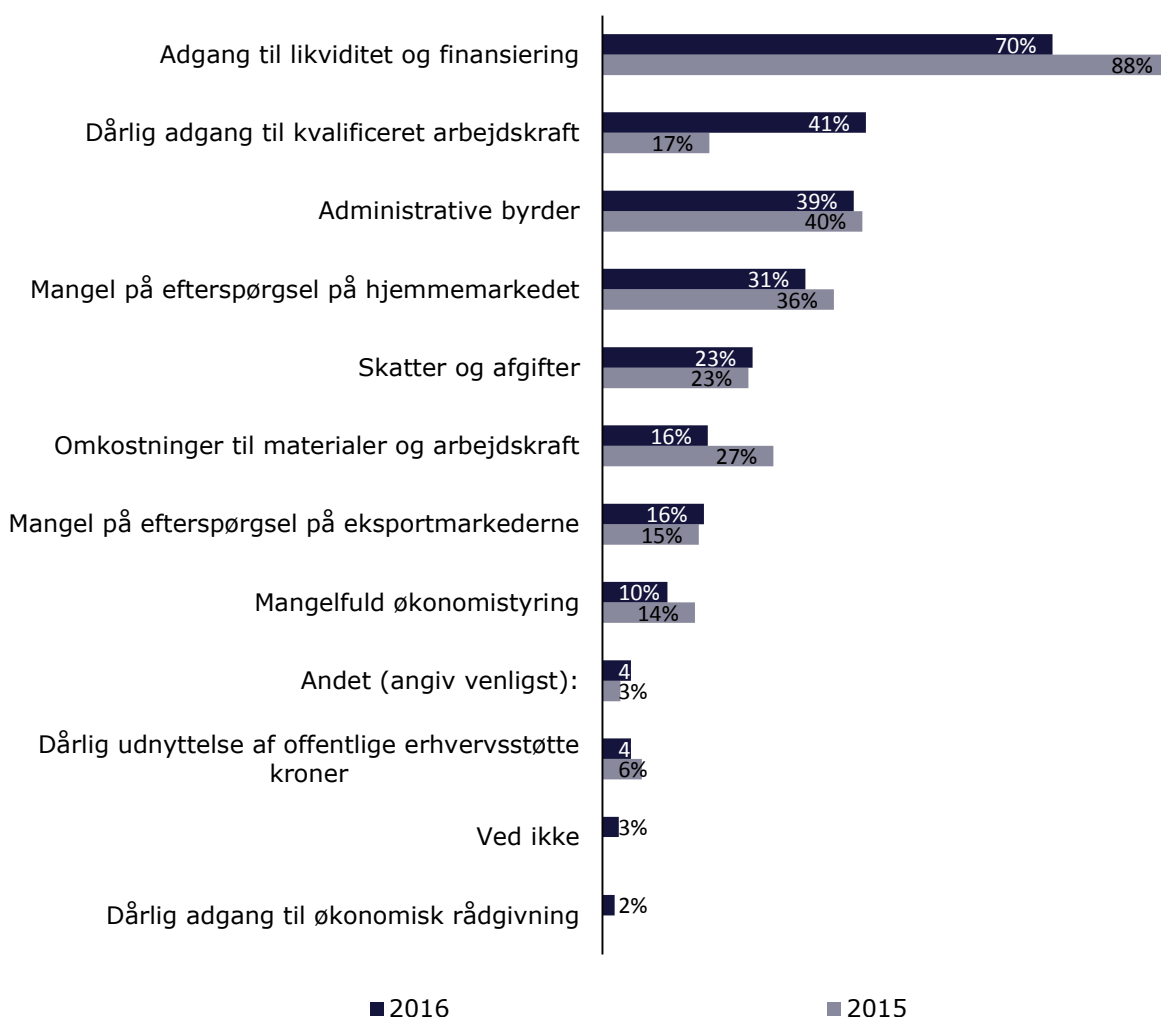
Figur 2: På hvilke områder vurderer du, at virksomhederne især vil øge deres investeringer? (Angiv maks. 3 svar) (2016-n=83, 2015-n=124)

2. Væksten bremses af mangel på kapital og kvalificeret arbejdskraft

Væksten er lige som investeringerne også på et meget lavt niveau herhjemme. De seneste tal fra Danmarks Statistik viser således en beskeden væksthremgang på bare 1,2 pct. i 2015. Den mest markante barriere for væksten er ifølge revisorerne fortsat manglende adgang til likviditet og finansiering, selv om denne barriere vurderes at falde lidt i 2016. I forhold til samme spørgsmål sidste år, er den mest markante forskydning, at manglen på kvalificeret arbejdskraft vurderes at betyde relativt mere for væksten end tidligere. Hvor 17 pct. af revisorerne så adgang til kvalificeret arbejdskraft som den væsentligste vækstbarriere i 2015 er denne andel mere end fordoblet i 2016 (Se afsnit 4 om arbejdskraft). Administrative byrder og manglende efterspørgsel på hjemmemarkedet er også væsentlige barrierer i forhold til at sætte gang i væksten.

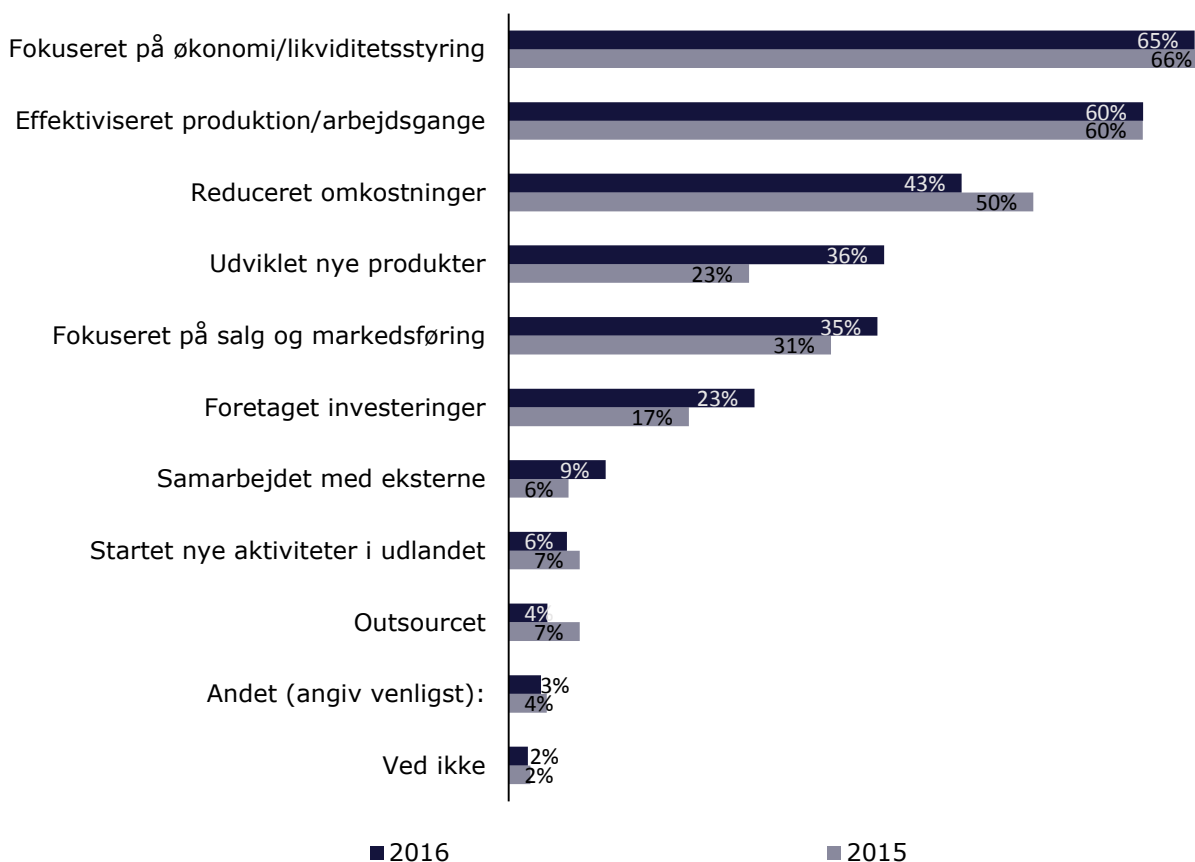
Figur 3: Hvilke af følgende faktorer, vurderer du, i øjeblikket er de væsentligste barrierer for at skabe vækst i virksomhederne? (Angiv maks. 3 svar) (2016-n=159, 2015-n=181)

3. Mere fokus på salg og produktion af nye produkter

Hvis man spørger revisorerne om, hvad der kendetegner de virksomheder, der har klaret sig bedst i de seneste år, er det igen en stærk økonomistyring og effektiv produktion og arbejdsgange, der træder tydeligst frem. Seks ud af 10 revisorer peger på disse faktorer som afgørende for at klare sig godt. Også reduktion i omkostninger scorer fortsat højt om end denne faktor er svagt faldende. Til gengæld ses en klar tendens til at flere revisorer ser mere offensive tiltag i fremvækst. Således er det hele 36 pct. af revisorerne, der peger på, at de virksomheder, der har klaret sig bedst også har udviklet nye produkter. Året før var det kun 23 pct., der var af denne opfattelse. Fokus på salg og markedsføring, samt investeringer og samarbejde med eksterne er også faktorer, der er i fremdrift, mens outsourcing og start af aktiviteter i udlandet falder yderligere i forhold til 2015. Samlet set tyder det på, at de virksomheder, der klarer sig bedst økonomisk fortsat holder økonomi og produktion i stram snor, men samtidig er ved at sætte mere gang i salg og produktion af nye produkter.

Figur 4: Hvad, vurderer du, kendetegner de virksomheder, som har klaret sig bedst økonomisk de seneste tre år? (Angiv maks. 3 svar) De har: (2016: n=163, 2015: n=193)

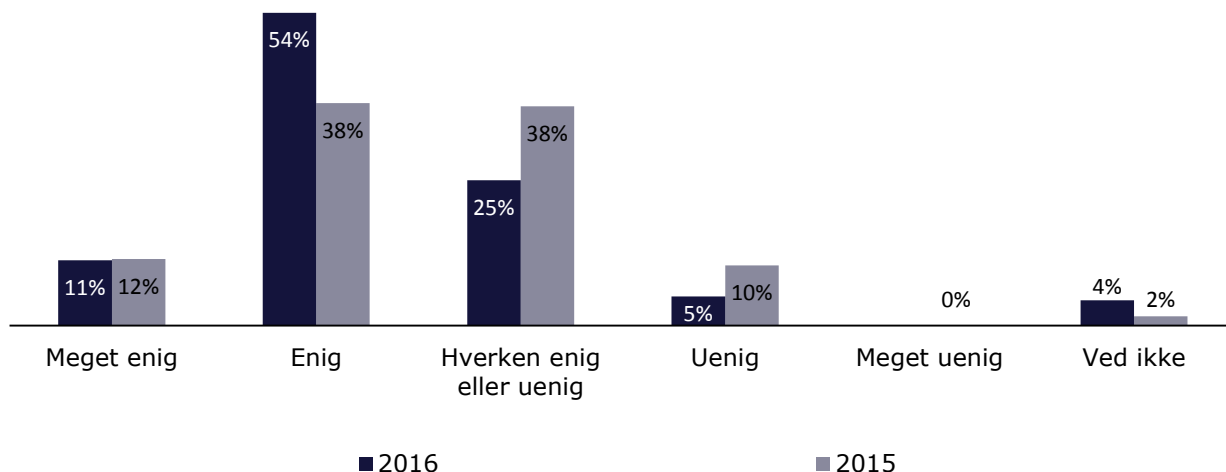

4. Mangel på kvalificeret arbejdskraft

Mangel på kvalificeret arbejdskraft har været et centralt tema igennem længere tid. Det skyldes blandt andet, at beskæftigelsen blandt lønmodtagere er steget støt siden foråret 2013 mens ledigheden er faldet. Stigende beskæftigelse og lav ledighed skaber risiko for flaskehalse på arbejdsmarkedet, der igen truer virksomhedernes mulighed for vækst.

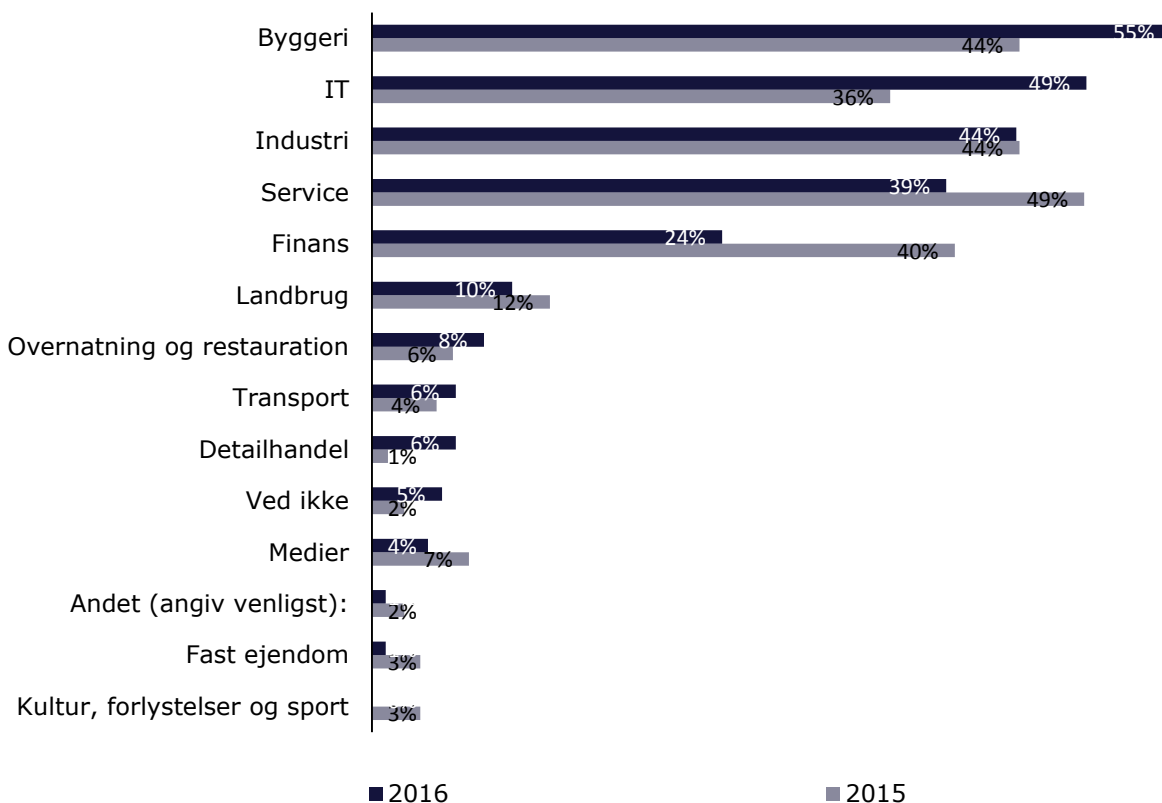
Manglen på kvalificeret arbejdskraft opleves tydeligere blandt revisorerne som det fremgår af Figur 5. Hvor det var knap halvdelen af revisorerne, der i 2015 var enige eller helt enige i, at virksomhederne har svært ved at rekruttere kvalificeret arbejdskraft, er det næsten to ud af tre, der er enige i 2016. Samtidig er andele af revisorer, der er uenige i dette udsagn halveret i perioden.

Figur 5: Hvor enig/uenig er du i følgende udsagn. Virksomhederne har generelt sværere ved at rekruttere kvalificeret arbejdskraft end for ét år siden. (2016: n=159, 2015: n=183)

Som det fremgår af figuren nedenfor vurderer revisorerne, at det er blevet betydeligt sværere at rekruttere inden for områderne Byggeri og It. 55 pct. af respondenterne vurderer, at det er særligt svært at rekruttere inden for Byggeriet mod 44 pct. året før. I It branchen er andelen af revisorer, der vurderer at det er særligt svært at rekruttere steget fra 36 pct. i 2015 til 49 pct. i 2016. En stigning på 13 procent point.

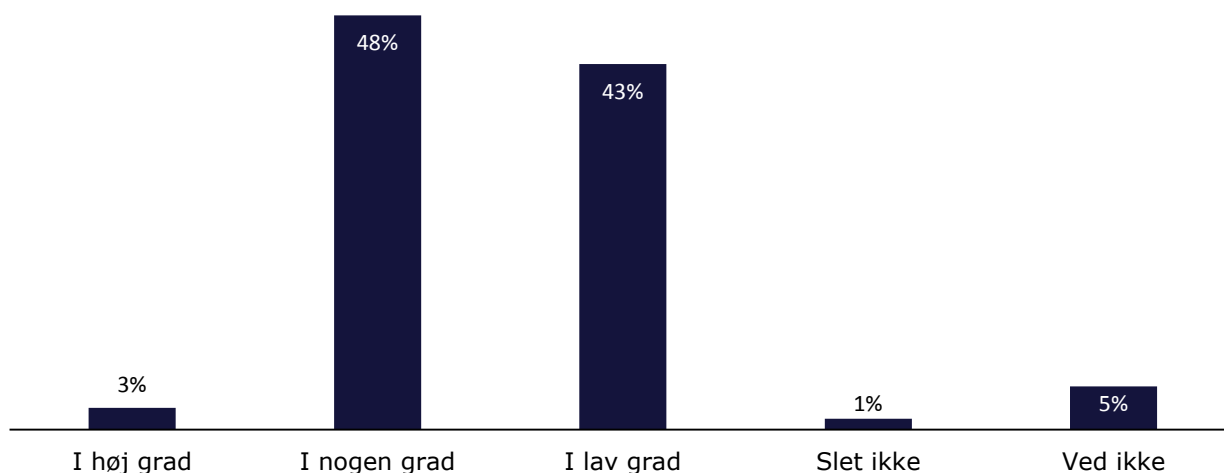
Figur 6: Hvilke brancher vurderer du har særligt svært ved at rekruttere kvalificeret arbejdskraft? (Angiv maks. 3 svar) (2016: n= 104, 2015: n=90)

Det er dog ikke alle brancher, der er ramt lige hårdt af manglen på kvalificeret arbejdskraft. Både inden for Service, Finans, Landbrug og Medier falder andelen af respondenter, der vurderer, at det er blevet sværere at rekruttere.

Selv om der er mangel på kvalificeret arbejdskraft i visse brancher og sektorer, er det ikke ensbetydende med, at virksomhederne generelt forventer at ansætte flere med medarbejdere i det kommende år. Som det fremgår af figuren nedenfor vurderer kun lidt over halvdelen af revisorerne i undersøgelsen, at virksomhederne i nogen grad/i høj grad vil ansætte nye medarbejdere det kommende år. Fire ud af 10 vurderer, at dette kun 'i lav grad' vil være tilfældet. Adspurgte hvilke faggrupper virksomhederne forventes at ansætte peger over halvdelen (56 pct.) af revisorerne på gruppe af 'faglærte', godt hver fjerde (28 pct.) peger på personer med en videregående uddannelse. Kun en mindre del af respondenterne i undersøgelsen peger på 'ufaglærte' (7 pct.) og 'lærlinge' (5 pct.).

Figur 7: I hvor høj/lav grad vurderer du, at virksomhederne igen vil begynde at ansætte nye medarbejdere de kommende 12 måneder? (n= 159)

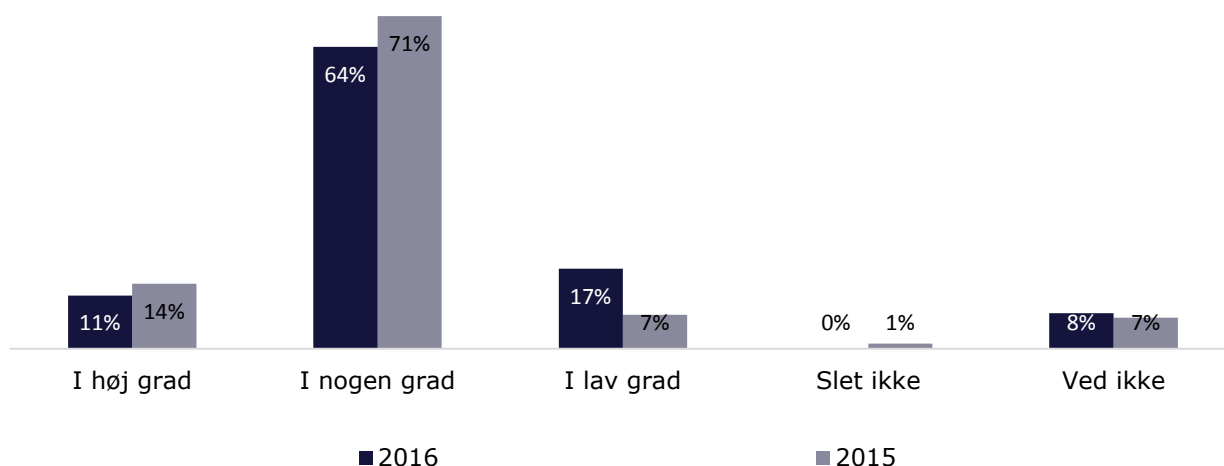
5. Produktivitetspotentiale

Øget produktivitet er helt afgørende for at skabe vækst og fremgang i samfundet. Produktiviteten herhjemme bliver ofte fremhævet, som det store problem for dansk erhvervsliv, fordi den igennem længere tid har været lav. Sammenlignet med en række andre lande fx USA, Tyskland, Holland og Sverige er produktiviteten i Danmark da heller ikke særlig høj.

Den lave produktivitet kan fx ses af, at beskæftigelsen herhjemme er steget i de seneste år, mens væksten samtidig har stået stille. Vi får med andre ord ikke mere vækst ud af, at flere er i arbejde. På længere sigte er der således en risiko for, at vi som samfund bliver fattigere, hvis vi ikke formår at øge produktiviteten.

Selv om produktiviteten er relativ lav sammenlignet med visse andre lande, er der ikke desto mindre et rimelig stort potentiale for at hæve produktiviteten, vurderer revisorerne. Tre ud af fire revisorer vurderer således, at der i nogen grad/i høj grad er et uforløst produktivetspotentiale i danske virksomheder. I forhold til året før er det imidlertid et fald i produktivetspotentialet på 10 procent point. Samtidig ses en tilsvarende stigning i andelen af revisorer, der svarer, at der kun er 'lav grad' af produktivetspotentiale i danske virksomheder. En forklaring på dette kan være, at der som tidligere nævnt både er høj beskæftigelse og lav herhjemme. Af den grund kan det være svært at se, hvorfra produktivetsforbedringen skal komme.

Figur 8: I hvor høj eller lav grad vurderer du, at der er et uforløst produktivetspotentiale i danske virksomheder? (2016: n=159, 2015: n=181)

Det største potentiale for at løfte produktiviteten i virksomhederne er ifølge revisorerne i en bedre udnyttelse af produktionsapparatet. Halvdelen af revisorerne i undersøgelsen mener, at virksomhederne kan øge produktiviteten ved en bedre udnyttelse af de maskiner, bygninger og andre ting, der indgår i produktionen.

En næsten lige så stor andel (48 pct.) vurderer også, at der ligger et produktivetspotentiale i at blive bedre til at udnytte mulighederne i it. Yderligere peger fire ud af 10 revisorer på bedre produktion og produktionsprocesser. Endelig peger en tredjedel af revisorerne i undersøgelsen på bedre økonomistyring og mere effektiv administration som en mulighed for at forbedre produktiviteten.

Figur 9: På hvilke områder ser du, at danske virksomheder har et produktivitetspotentiale?
(Angiv maks. 3 svar) (n=159)

